

er, at Dommeren ikke, som det nu saa tidt sker, paa en Maade bliver Part i Sagen. Det hænder tidt, at Dommeren kan faae et Indtryk af den paagjældende Sigtede, som bagefter kan vise sig feilagtigt, og det har ogsaa viist sig i flere Tilfælde. Dommeeren kommer ikke til at staa ene med den Sigtede, som nu i mange Tilfælde; at der er Rettsvidner tilstede, lægger jeg vel nogen, men ikke stor Vægt paa. Altsaa, jeg skal endogstaa erkjende, at der kan være Tilfælde, hvor den nuværende Forhørsmaade kan bringe Sandheden frem, hvor der nemlig udvikler sig et Fortrolighedsforhold mellem Dommeren og Sigtede, hvad der efter det her Foreslaaede vil have sin Bæmselighed. Smid- lertid kan det Omvendte ogsaa nu være Tilfældet, og jeg siger derfor, at Folk ere mere betryggede, idetmindste efter min Opfattelse, ved det her Foreslaaede end ved den nuværende Ordning. Man har sagt om den nuværende Ordning — og det er sandt — at det er Noget, man har havt i Aarhundreder, og at man derfor ikke skal rykke eller røkke ved den Rettsbevidsthed, der er tilstede i Folket. Ja, det Ulykkelige, det Uheldige ved den nuværende Tilstand, er, at den egentlig ikke skaber nogen egentlig Folkebevidsthed om Retten. Rettsbevidstheden bliver tilstede — om jeg saa maa sige — hos Sagførerne. Derfor man vil spørge en Lægmænd, der ikke selv er Procesmager og ikke selv har havt Leilighed til at have Processer, om den nuværende Retstilstand, vil man sandelig ikke faae megen Oplysning; thi det foregaar jo Altsammen bag lukkede Døre, saa det er kun Prokuratorerne, som veyle Indlæg med hinanden, der have nogen Indsigt deri. Det er deri, at det her Foreslaaede vil faae sin Styrke, at det vil anderledes — om jeg saa maa sige — tale til Publikum, og jeg har ikke det Mindste imod, at man siger, at den nye Ordning vil være folkeopdragende. Jeg tror ikke, at Folket staaar paa et saa høit Standpunkt eller naaer dertil, at det ikke kan opdrages, saa det Udtryk har ikke i mine Øren nogen slem Klang. Overimod, jeg anser det altsaa for at være et af Goderne ved den nye Ordning, at den vil faae folkeopdragende Betydning. Hvor indgribende denne vil blive, er det naturligvis ikke let at afgjøre; det kommer i saa Henseende meget an paa Udspørelsen, hvilke Mænd der komme til at gennemføre den nye Ordning. Jeg billiger altsaa, at man har set det fra det Synspunkt, at man sætter Anklagen istedeisfor den nuværende Forhørsmaade, og jeg er heller ikke enig med det ærede Medlem fra Odense, naar han mente, at man kunde bruge Amtmændene til Anklagere; jeg tror heller ikke, at de nuværende Amtmænd vilde være synderlig stiftede dertil, de ere valgte efter ganske andre Principer. Hvad Nævningerne angaar, da er jeg en meget varm Ven af disse; om Valgmaaden, som forresten ikke er til Forhandling nu, og som jeg ganske i Forbigaaende berører, er

tilfredsstillende, det er en anden Ting. Valgbarheden har jeg ikke Noget at indvende imod, Valgerne, der jo blive et Udvalg, ville derimod efter min Mening blive temmelig ensidigt valgte, saa at jeg kan give det ærede Medlem for Rjshavnns 1ste Valgtreds (Nimestad) Ret i, at, dersom Nævningeretterne skulle vælges ubelukkende som her er foreslaaet, kan det nok være muligt, at de kunde blive lige saa ensidige i politiske Sager som de nuværende Netter. Naar det ærede Medlem imidlertid mente, at nu behøvede man ikke af Hensyn til Folkfriheden at have Nævninger, nu stod Kongemagten ikke længere i Mndstid med Folkemagten, og det var det, man saae paa, da man 1849 i Grundlovsudvalget udtalte saa stor Begeistring derfor, saa tror jeg, at det ærede Medlem tager feil, Kongemagten kan nu baade her og andetsteds — jeg siger ikke, at det er saa, tværtimod — støttet af visse Lag i Samfundet godt komme i Strid med det store Mjertal af Befolkningen og derved ogsaa i Strid med de politiske Ørdsførere, og naar saa de Dommere, der skulle dømmes, ere valgte af Regjeringen eller udvalgte af Kongen, saa kan man ikke lufte Diet for, at saa er dermed ogsaa Ensidsigheden givet. Jeg tror altsaa nok, at man endnu kan trænge til et Værn for Folkfriheden, jeg tror overhovedet, at man aldrig naaer til det Standpunkt, at det ikke vil være Tilfældet. Det ærede Medlem var for Resten kun en meget kold Ven af Nævningerne, han var egentlig ingen Ven af dem, det var kun af ren Pligtgjældelse ligeoverfor Grundloven, naar han var gaaet med til Forlaget. I saa Henseende maa jeg paastjæne hans stærke Pligtfølelse, om jeg end ikke tror, at det er af den Slags, der egentlig er istand til at kunne løfte Forlaget igjennem; da paastjæner jeg meget mere den varme Kjærlighed og den Tro, som det ærede Medlem for Rjshavnns 1ste Valgtreds (Boos) har viist til Sagen. Skal det gennemføres, saa er det klart, at der maa mere til end ren Pligtfølelse, der maa tillige være en virkelig Kjærlighed til Sagen, saa at man har en levende Interesse for at finde det Bedste. Dermed skal selvfølgelig ikke være sagt, at det ærede Medlem for Rjshavnns 1ste Valgtreds ikke har det, men Et er, naar Pligten driver, et Andet, naar Kjærligheden er den stærke Driivkraft, og naar det er Kjærligheden, tror jeg ogsaa, at man kan faae det paagjældende Medlem til at gjøre flere Indrømmelser end dem, som kun drives af den rene Pligtfølelse. Jeg tror heller ikke, at det ærede Medlem har Ret i, at det vil være helbigt, at Nævningerne kun forhandlede, naar Dommeren hørte derpaa, saa at Dommeren, om jeg saa maa sige, maatte være deres Begjæring. Jeg kan nok se, at der er en Mulighed for, at retslige Vidjærelser kunne ligge til Grund for deres Burdering af Sagen; men hvorfor jeg holder paa, at Nævningerne helst skulle være i